

**UCHWAŁA NR XXXIV/76/21
RADY MIEJSKIEJ W ŻARACH**

z dnia 25 listopada 2021 r.

**w sprawie uchwalenia „PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY ŻARY O STATUSIE
MIEJSKIM NA LATA 2022-2024”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834) oraz art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 oraz z 2021 r. poz. 159 i 1006) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się „Program Wspierania Rodziny dla Gminy Żary o statusie miejskim na lata 2022-2024”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Żary.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

Przewodniczący Rady

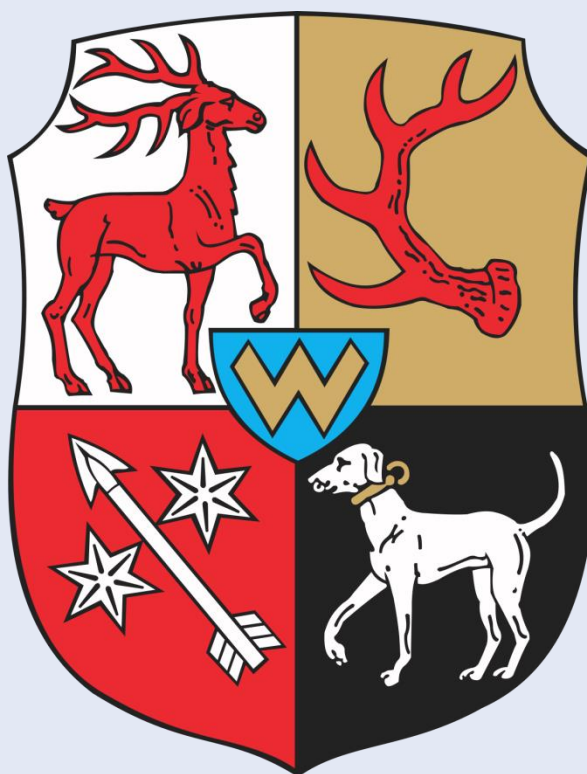
Marian Popławski

Załącznik do uchwały Nr XXXIV/76/21

Rady Miejskiej w Żarach

z dnia 25 listopada 2021 r.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY ŻARY O STATUSIE MIEJSKIM NA LATA 2022-2024

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	4
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU.....	5
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU.....	6
CHARAKTERYSTYKA GMINY ŻARY O STATUSIE MIEJSKIM.....	7
POŁOŻENIE	7
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	7
RYNEK PRACY	9
INFRASTRUKTURA KULTURALNA, REKREACYJNA I SPORTOWA	9
EDUKACJA I WYCHOWANIE	10
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY	12
DIAGNOZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W MIEŚCIE ŻARY.....	13
POMOC SPOŁECZNA.....	13
PROBLEM PRZEMOCY WŚRÓD RODZIN	20
PROBLEM ALKOHOLOWY WŚRÓD RODZIN.....	23
ANALIZA SWOT.....	27
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	29
ADRESACI PROGRAMU	34
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	34
SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI PROGRAMU.....	35

Program opracował Ośrodek Psychoprofilaktyki „Nowa Perspektywa” z Krakowa

Wykaz skrótów:

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

UM – Urząd Miejski

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KPP – Komenda Powiatowa Policji

ŻDK – Żarski Dom Kultury

MBP – Miejska Biblioteka Publiczna

MOSRiW – Miejski Ośrodek Sportu, Rekreacji i Wypoczynku

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

Zespół PPP – Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej

ŚŚ – Świetlice Środowiskowe

NGO – (ang. *non-government organization*) – organizacje pozarządowe

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

W P R O W A D Z E N I E

Rodzina jest środowiskiem życiowym niemal każdego człowieka. Stanowi integralną część społeczeństwa, a zarazem jego najmniejszą i podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i z którą łączy go wielorakie związki do końca życia. Jest grupą małą, pierwotną, o przewadze więzi osobistych, odznacza się międzypokoleniową i wielopokoleniową trwałością więzi, a członkostwo w niej jest autentyczne, dobrowolne i w zasadzie nierozzerwalne (za wyjątkiem porzucenia, rozwodu)¹.

Procesy industrializacji, urbanizacji i migracji w znaczący sposób zmieniły życie całych społeczeństw i rodzin. Przeobrażeniu uległa nie tylko struktura rodziny, ale również sposób jej funkcjonowania. Zmienił się model rodziny, zmalała liczebność jej członków, wzrosła jej anonimowość. Obok zinstytucjonalizowanego małżeństwa i rodziny funkcjonują alternatywne formy życia rodzinnego.

Współczesny model rodziny z typu autorytatywnego przekształcił się w typ rodziny partnerskiej. W wyniku reorganizacji władzy rodzinnej, znaczącą jej część w rodzinie przejmuje matka – żona. Wskutek wspólnego rozwiązywania codziennych spraw, wspólnych doświadczeń małżonków, kształtuje się między nimi partnerski styl wzajemnych interakcji. Małżonkowie posiadają równe prawa i obowiązki. Kobieta i mężczyzna stają się równorzędnymi partnerami pod względem wykształcenia, pozycji społecznej, zainteresowań społecznych². Według Jana Żebrowskiego zmiany w strukturze wewnętrznej rodziny obejmują trzy zasadnicze elementy: zmianę pozycji i ról małżonków, zmianę pozycji dziecka w rodzinie, proces autonomizacji jednostki³.

Główną przyczyną kształtowania się modelu partnerskiego w rodzinie jest wzrost niezależności ekonomicznej i psychicznej kobiety, która stanowi o poszerzeniu jej samodzielności życiowej. Kobiety – matki podejmują pracę zawodową, dążą do samorealizacji, niezależności. Rozwijają swoje pasje i zainteresowania. Nie poświęcają już całej swojej uwagi i czasu tylko na wychowanie dzieci i dbanie o dom. Mężczyźni nie są już tylko jedynymi żywicielami rodziny, ale również uczestniczą w pracach domowych, w opiece i wychowywaniu dzieci. Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spójność, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne. Przemiany gospodarczo-kulturowe kształtujące życie społeczeństwa spowodowały wzrost liczby osób bezradnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego.

¹ Kawula S, Brągiel J, Janke A., *Pedagogika rodziny*, Toruń 1999, s. 49.

² Cudak S., *Wybrane cechy współczesnego modelu życia małżeńskiego i rodzinnego*, [w:] *Pedagogika rodziny*, red. S. Cudak, Kielce 2007, s. 7.

³ Żebrowski J., *Współczesne przeobrażenia w funkcjonowaniu rodziny polskiej*, [w:] *Rodzina polska na przełomie wieków. Przeobrażenia, zagrożenia, patologie*, red. J. Żebrowski, Gdańsk 2001, s. 23.

Pojawiły się zjawiska o charakterze globalnym, tj. choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi starych, migracje oraz lokalnym, tj. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńcza i wychowawcza, uzależnienia, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia, rozpad rodziny, itp. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, przemoc. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji w przezwyciężanie istniejących dysfunkcji. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny. Wobec tego w pracy socjalnej zaproponowano oddziaływanie zindywidualizowane nakierowane w pierwszej kolejności na dzieci, a w drugiej na matki, gdyż to głównie kobiety są beneficjentami pomocy społecznej.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wspierania rodziny.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji, tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji, itp.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Poniższa tabela przybliży ten podział.

Tabela 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Profilaktyka - wspieranie rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna, ▪ usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, ▪ adopcja. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Asystent rodziny, ▪ placówki wsparcia dziennego, ▪ rodziny wspierające, ▪ inne podmioty lub instytucje działające na rzecz rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, ▪ placówki opiekuńczo - wychowawcze, ▪ usamodzielnianie, ▪ organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator), ▪ rodziny pomocowe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ośrodek adopcyjny, ▪ regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, ▪ Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny.

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Zapisy Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Żary o statusie miejskim na lata 2022-2024 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 114, poz. 946),
- ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372),
- ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
- ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
- ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),

- ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. 2020 r. poz. 111 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. 2020 r. poz. 1359).

CHARAKTERYSTYKA GMINY ŻARY O STATUSIE MIEJSKIM

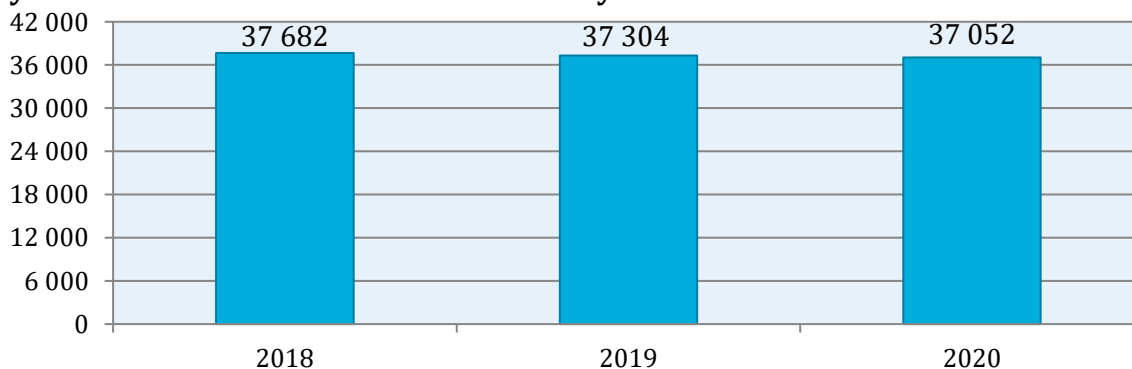
POŁOŻENIE

Żary to gmina miejska położona w zachodniej części Polski, w południowej części województwa lubuskiego, siedziba powiatu żarskiego. Żary są czwartym, co do wielkości miastem w województwie zaraz po Gorzowie Wielkopolskim, Zielonej Górze i Nowej Soli. Obszar Miasta zajmuje powierzchnię 33,49 km², co stanowi 0,24% ogólnej powierzchni województwa i 2,4% powierzchni powiatu żarskiego. W Żarach krzyżują się 2 drogi krajowe nr 12 i 27, a nieopodal Miasta przebiega międzynarodowa trasa E-36 (Berlin-Wrocław-Kraków). Ponadto odległość dzieląca miasto Żary od polsko-niemieckiego przejścia granicznego w Olszynie to zaledwie 30 km.

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Obraz aktualnego stanu społeczeństwa jest możliwy do przedstawienia między innymi dzięki analizie struktury demograficznej. Miasto Żary zamieszkuje 37 052 osoby (stan na 31.12.2020 roku). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców uległa zmniejszeniu. W stosunku do 2018 roku widoczny jest spadek o 1,7%, natomiast w porównaniu do 2019 roku zmniejszenie o 0,7%.

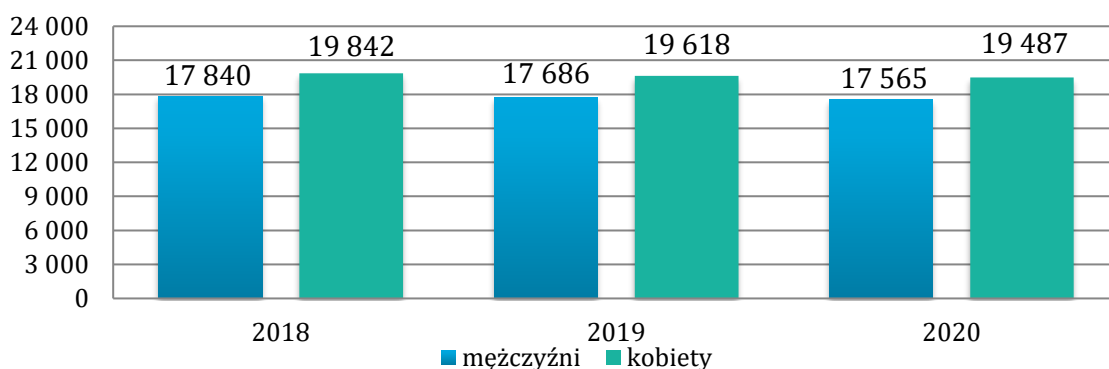
Wykres 1. Liczba mieszkańców miasta Żary w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących miasto Żary była w 2020 roku nieco mniejsza od liczby kobiet – stanowiły one 52,6% ogólnej liczby ludności (19 487 kobiet), natomiast mężczyźni 47,4% (17 565 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w 2020 roku w Mieście wynosił 111, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadało 111 kobiet. W powiecie żarskim i województwie lubuskim współczynnik ten był nieco niższy i wynosił 106.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących miasto Żary na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W mieście Żary w 2020 roku przyrost naturalny był ujemny i wynosił -164 (stan na koniec 2020 roku), co odpowiadało przyrostowi naturalnemu -4,41 na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni lat 2018-2020 przyrost naturalny w Mieście zawsze przyjmował wartości ujemne.

Tabela 2. Przyrost naturalny w mieście Żary na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
urodzenia żywe	339	311	320
zgony	434	440	484
przyrost naturalny	-95	-129	-164

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w mieście Żary według ekonomicznych grup wieku w 2020 roku przedstawiała się następująco:

- 17,1% jest w wieku przedprodukcyjnym – do 17 roku życia;
- 58,3% mieszkańców Miasta jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 24,6% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym – 65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wieku w mieście Żary. Na przestrzeni lat 2018-2020 dostrzegalny jest znaczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym ulegał niewielkim wahaniom, natomiast osób w wieku produkcyjnym zmniejszył się. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w 2020 roku prezentował się nieco odmiennie od wskaźników w całym województwie lubuskim, gdzie

osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 18,1%, w wieku produkcyjnym – 59,8%, natomiast w wieku poprodukcyjnym – 22,1%.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w mieście Żary w latach 2018-2020 (w procentach)

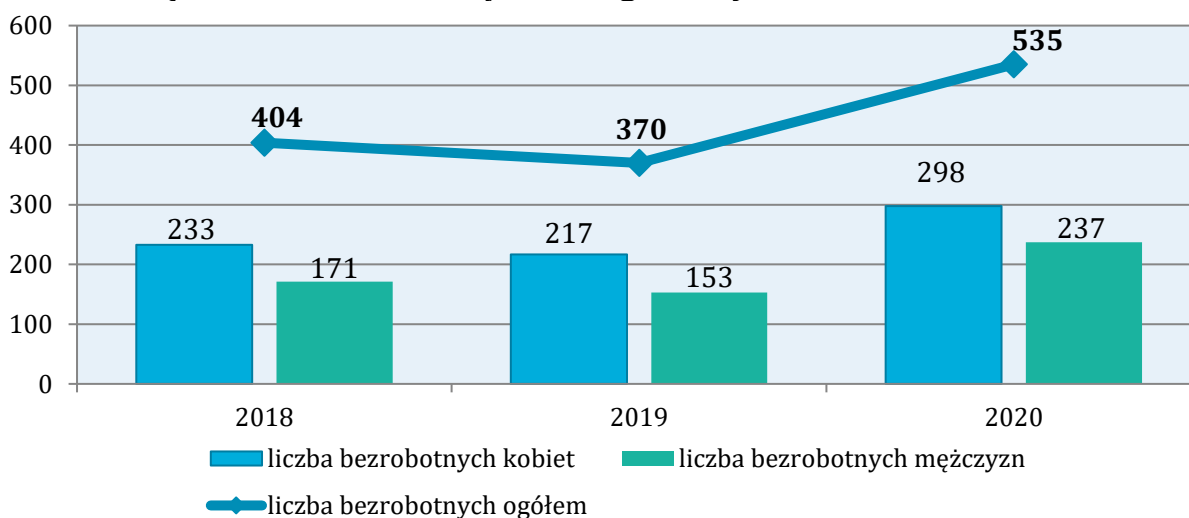
wyszczególnienie	2018	2019	2020
wiek przedprodukcyjny	17,1	17,0	17,1
wiek produkcyjny	59,8	59,0	58,3
wiek poprodukcyjny	23,1	24,0	24,6

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

RYNEK PRACY

Pod koniec 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żarach zarejestrowanych było łącznie 535 mieszkańców miasta Żary. Oznacza to wzrost w stosunku do 2019 roku o 44,6%, natomiast w porównaniu do 2018 roku zwiększenie o 32,4%. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja – pozostających bez pracy kobiet w 2020 roku było 298 (55,7%), natomiast mężczyzn – 237 (44,3%). W 2020 roku bezrobotni mieszkańcy Miasta stanowili 25% wszystkich osób zarejestrowanych w PUP w Żarach.

Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych w podziale na płeć w mieście Żary w latach 2018-2020 (stan na koniec miesiąca każdego roku)

Źródło: <http://pup.zary.sisco.info/>

INFRASTRUKTURA KULTURALNA, REKREACYJNA I SPORTOWA

Infrastruktura sportowa, rekreacyjna, czy kulturalna to ważny aspekt funkcjonowania Miasta, który ma za zadanie podnosić jakość życia mieszkańców. Działalność kulturalną na terenie Miasta prowadzi między innymi Żarski Dom Kultury, który jest samorządową instytucją kultury. Do ŻDK należą takie obiekty jak: Salon Wystaw Artystycznych, sala widowiskowa „LUNA”, Filia ŻDK „KUNICE” oraz Muszla koncertowa w Parku ŻDK. Wśród sekcji Żarskiego Domu Kultury wymienić można: Teatr Tańca – Taniec

Współczesny, Teatr Drewniana Kurtyna, pracownia plastyczna, sekcja grafiki, sekcja filmowo-teatralna „MIOT”, zespoły rockowe, sekcja wokalna, klub gier planszowych i karcianych, klub szaradzystów „ABAK”, Kabaret „Oj tam, Oj tam” oraz Uniwersytet Trzeciego Wieku.

W 2020 roku w Żarskim Domu Kultury zorganizowano 151 imprez na żywo, w których uczestniczyło 27 561 osób oraz 23 wydarzenia online, na których zarejestrowano 37 200 wyświetleń. Sekcje, koła zainteresowań, kluby i zespoły artystyczne w 2020 roku zrzeszały 965 członków.

Na terenie Miasta funkcjonuje również Muzeum Pogranicza Śląsko-Łużyckiego, które jest gminną samorządową instytucją kultury. Głównym celem Muzeum jest gromadzenie, trwała ochrona i upowszechnianie dziedzictwa kulturowego miasta Żary, powiatu żarskiego oraz historycznego pogranicza śląsko-łużyckiego.

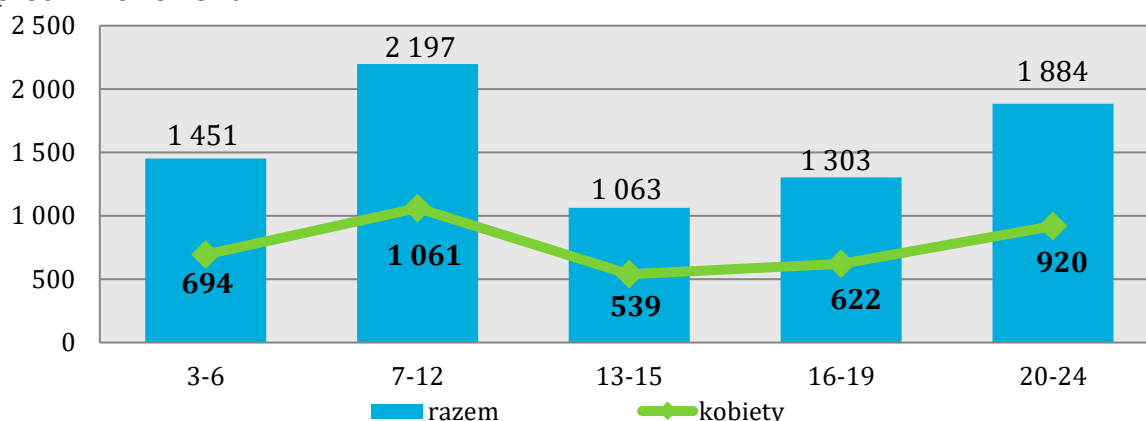
Promocją i upowszechnianiem czytelnictwa, popularyzacją literatury, udzielaniem informacji oraz profesjonalną pomocą użytkownikom w poszukiwaniu wiadomości zajmuje się Miejska Biblioteka Publiczna w Żarach, która posiada 3 filie oraz Punkt Biblioteczny. W 2020 roku w ramach MBP organizowano dla dzieci Ferie w Bibliotece „Kosmiczne hece w Bibliotece”, Dyskusyjne Kluby książki, wakacje w Bibliotece „Lato w Grimmlandii”, Mikołajki, spotkania autorskie, Projekt Mała Książka – Wielki Człowiek, Projekt „Okiełznać Kosmos”, czytanie z bohaterem literackim przez cztery pory roku, Akcja bookcrossigowa we współpracy ze Stowarzyszeniem wspierania Inicjatyw Kulturalnych „Dwukropek”, Akcja „Resocjalizacja przez książkę”, projekt „Wychowanie przez czytanie”.

Popularyzacją rekreacji, organizacją zajęć, zawodów i imprez sportowo-rekreacyjnych zajmuje się Miejski Ośrodek Sportu, Rekreacji i Wypoczynku w Żarach. Baza lokalowa w Mieście przedstawia się następująco: Wielofunkcyjny Kompleks Basenowy, Obiekt „Syrena”, Pływalnia „Wodnik”, Obiekt „Promień”, Obiekt „Unia”, Obiekt „Okrągłak”, Strzelnica, Orliki (ul. Paderewskiego, Zwycięzców, Sikorskiego), Park ul. Czerwonego Krzyża, Otwarta Strefa Aktywności, Tężnia solankowa oraz Folwark Zamkowy. W 2020 roku MOSRiW w Żarach zorganizował wiele imprez, tj. Pływackie Zawody WOŚP, Ferie zimowe na sportowo z MOSRiW-em, Dzień Kobiet, Miting Ogólnopolski LA na „Syrenie”, Dzień Dziecka, Otwarcie Kompleksu Basenowego, wakacyjne mini turnieje „Dzikich Drużyn” oraz Igrzyska dzieci i Młodzieży Szkolnej.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2020 roku było 7 898 mieszkańców miasta Żary w tym 48,6% stanowiły kobiety (3 836 osób), a 51,4% mężczyźni (4 062 osoby). Rozpatrując kwestię ludności Miasta z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 7-12 lat (2 197 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lata (1 884 osoby), natomiast na trzecim mające 3-6 lat (1 451 osób). Ludność Miasta według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 4. Ludność miasta Żary według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gmina Żary o statusie miejskim jest organem prowadzącym dla 6 szkół podstawowych, 7 przedszkoli oraz 1 zespołu szkolno-przedszkolnego z oddziałami integracyjnymi:

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Fryderyka Chopina,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Janusza Korczaka,
- Szkoła Podstawowa nr 5 im. Polskich Noblistów,
- Szkoła Podstawowa nr 8 im. Bolesława Chrobrego,
- Szkoła Podstawowa nr 10 im. Armii Krajowej,
- Miejskie Przedszkole nr 2 im. Jana Brzechwy,
- Miejskie Przedszkole nr 3 im. Fundacji „Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy”,
- Miejskie Przedszkole nr 4,
- Miejskie Przedszkole nr 7 im. Marii Konopnickiej,
- Miejskie Przedszkole nr 8 im. Misia Uszatka – Przyjaciela Przyrody,
- Miejskie Przedszkole nr 10 im. Bajka,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny z oddziałami integracyjnymi (Szkoła Podstawowa nr 3 im. Henryka Sienkiewicza i Miejskie przedszkole nr 1).

W 2020 roku w szkołach podstawowych uczyło się łącznie 2 968 uczniów, natomiast do przedszkoli uczęszczało 1 332 dzieci. W porównaniu do 2019 roku liczba uczniów zmniejszyła się o 740 osób, natomiast liczba dzieci w przedszkolach zwiększyła się o 136.

Na terenie miasta Żary funkcjonują 2 żłobki publiczne oraz 3 prywatne dysponujące łącznie 326 miejscami dla dzieci do 3 roku życia. Sieć żarskich szkół i przedszkoli w 2020 roku uzupełniały placówki niepubliczne: Społeczne Przedszkole, Niepubliczne Przedszkole „Chatka Puchatka”, Niepubliczne Przedszkole „Groszki”, Niepubliczne Przedszkole „eNCe-peNCe”, Katolicka Szkoła Podstawowa oraz Społeczna Szkoła Podstawowa.

W Mieście działają także szkoły średnie: Zespół Szkół Budowlanych, Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, Zespół Szkół Ogólnokształcących, Zespół Szkół Ekonomicznych, jak również szkoły specjalistyczne: Zespół Szkół Specjalnych, Specjalny Ośrodek dla Dzieci z Wadami Słuchu

i Mowy im. Kornela Makuszyńskiego w Żarach oraz szkoła wyższa, tj. Łużycka Wyższa Szkoła Humanistyczna im. Jana Benedykta Solfy z siedzibą w Żarach.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujących na terenie miasta Żary należą:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Miejski,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Straż Miejska,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- placówki oświatowe,
- placówki ochrony zdrowia,
- mieszkania chronione,
- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- Warsztat Terapii Zajęciowej,
- Świetlica Środowiskowa „Piątka”,
- Świetlica Parafialna „Bajka”,
- Świetlica Środowiskowa „SI-gma Kids”,
- Świetlica środowiskowa „Promyk”,
- Dzienny Dom Wsparcia/Dom Dzienny „Senior+”,
- Żarski Dom Kultury,
- Miejska Biblioteka Publiczna,
- Miejski Ośrodek Sportu, Rekreacji i Wypoczynku,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

Są to podmioty prowadzące działalność na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz wspierania rodziny, bądź tą działalność wspomagające. Działają również na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej.

Do zasobów osobowych działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz wspierania rodziny w mieście Żary można zaliczyć:

- pedagogów, psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych, wychowawczych,
- terapeutów uzależnień,
- pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach,
- członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- pracowników Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Żarach,
- funkcjonariuszy Policji oraz Straży Miejskiej.

DIAGNOZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W MIEŚCIE ŻARY

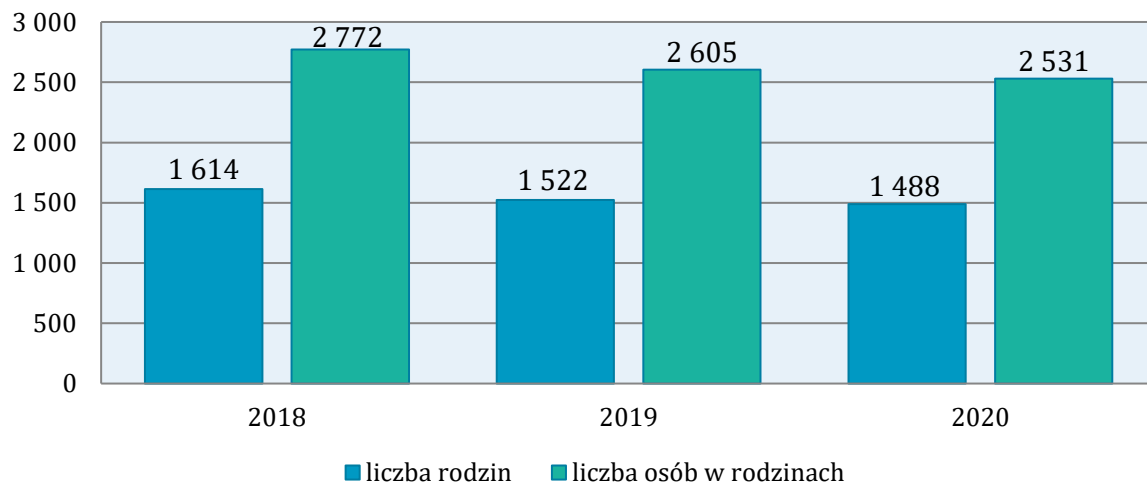
POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Miasta jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach.

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w mieście Żary uległa zmniejszeniu. W 2020 roku z pomocy skorzystało 1 488 rodzin – to o 34 mniej niż w 2019 roku oraz o 126 rodzin mniej niż w 2018 roku. Spadek można również zauważyć w liczbie osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, gdyż w stosunku do 2018 roku wyniósł on 8,7%.

Wykres 5. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w mieście Żary w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Jednym z bardzo istotnych zadań realizowanych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarach, a wynikających z art. 45 ust. 1-4 Ustawy o pomocy społecznej jest świadczenie usług w formie pracy socjalnej. W 2020 roku pracą socjalną objęto 1 393 rodziny (2 388 osób w rodzinach), w 2019 roku – 1 457 (2 475 osób), natomiast w 2018 roku – 1 532 rodziny (2 634 osoby). Na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin objętych pracą socjalną uległa zmniejszeniu – w porównaniu do 2018 roku zauważyć można spadek o 9,1%, natomiast w stosunku do 2019 roku zmniejszenie o 4,4%.

Tabela 4. Liczba rodzin i osób objętych pracą socjalną w mieście Żary na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba rodzin	1 532	1 457	1 393
liczba osób	2 634	2 475	2 388

Źródło: Sprawozdanie merytoryczne z realizacji zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej były kolejno: ubóstwo (850 rodzin), długotrwała lub ciężka choroba (845 rodzin), niepełnosprawność (616 rodzin) oraz alkoholizm (291 rodzin). Wśród powodów udzielania świadczeń charakteryzujących się znaczną ilością rodzin je otrzymujących, znajduje się także bezrobocie (269 rodzin) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (164 rodziny). Szczegółowe dane w zakresie powodów udzielania świadczeń w latach 2018-2020 przedstawia tabela nr 5.

Tabela 5. Powody udzielania świadczeń w latach 2018-2020

Lp.	powód udzielenia świadczeń	2018	2019	2020
1	ubóstwo	909	834	850
2	długotrwała lub ciężka choroba	922	857	845
3	niepełnosprawność	708	655	616
4	alkoholizm	300	275	291
5	bezrobocie	276	228	269
6	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	213	180	164
	w tym rodziny niepełne	152	124	120
	w tym rodziny wielodzietne	48	33	35
7	bezdomność	92	86	91
8	potrzeba ochrony macierzyństwa	101	90	89
	w tym wielodzietność	55	47	52
9	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	41	43	51
10	narkomania	24	22	21
11	sytuacja kryzysowa	6	4	19
12	zdarzenia losowe	4	14	14
13	przemoc w rodzinie	18	12	11
14	sieroctwo	1	3	2

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku zostało przyznanych łącznie 2 954 świadczenia rodzinom posiadającym jedno dziecko, 3 382 świadczenia rodzinom z dwójką dzieci, 3 209 świadczeń rodzinom z trójką dzieci oraz 4 400 świadczeń rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci. Szczegółowe dane w zakresie liczby przyznanych świadczeń niepieniężnych oraz pieniężnych przedstawia poniższa tabela.

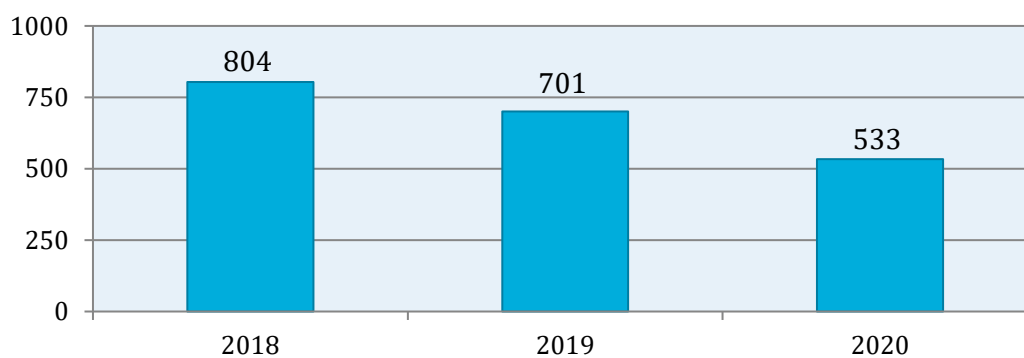
Tabela 6. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2020 roku

typ rodzin	liczba świadczeń niepieniężnych	liczba świadczeń pieniężnych	liczba świadczeń ogółem
jedno dziecko	2 232	722	2 954
dwoje dzieci	2 944	438	3 382
troje dzieci	3 028	181	3 209
czworo i więcej dzieci	4 240	160	4 400

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Na poniższym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w 2020 roku korzystały średnio 533 rodziny, czyli o 24,0% mniej niż w 2019 roku oraz o 33,7% mniej niż w 2018 roku.

Wykres 6. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Dodatkowym świadczeniem wspierającym rodzinę jest „świadczenie wychowawcze 500+”. Program Rodzina 500+ został wprowadzony ustawą o pomocy Państwa w wychowywaniu dzieci i funkcjonuje od 1 kwietnia 2016 roku. Świadczenie wychowawcze przysługuje rodzicom bądź opiekunom dziecka do dnia ukończenia przez nie 18 roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. W 2018 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ korzystało 1 899 rodzin (2 817 dzieci) na łączną kwotę 17 648 022 zł, w 2019 roku – 3 631 rodzin (5 725 dzieci), a wydatkowano na to 25 812 298 zł, natomiast w 2020 roku – 4 125 rodzin (6 012 dzieci) na kwotę

35 739 156 zł. W porównaniu do 2018 roku nastąpił znaczny wzrost liczby rodzin i dzieci, na które przyznano świadczenie wychowawcze, który w przypadku rodzin wyniósł 117,2%, natomiast liczba dzieci zwiększyła się o 113,4%. Powyższy wzrost wynika ze zmiany przepisów Programu 500+, gdyż świadczenie przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia.

Tabela 7. Liczba rodzin, dzieci oraz kwota świadczeń wychowawczych 500+ na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba dzieci	2 817	5 725	6 012
liczba rodzin	1 899	3 631	4 125
kwota świadczeń (zł)	17 648 022	25 812 298	35 739 156

Źródło: Raport o stanie gminy Żary za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku świadczenie „Dobry start” wypłacono 3 966 dzieciom z 2 897 rodzin, w 2019 roku – 3 986 dzieciom z 2 926 rodzin, natomiast w 2018 roku – 3 967 dzieciom z 2 885 rodzin. Z powyższych danych wynika, że liczba rodzin korzystających z Programu „Dobry start” w porównaniu do 2019 roku uległa niewielkiemu zmniejszeniu. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

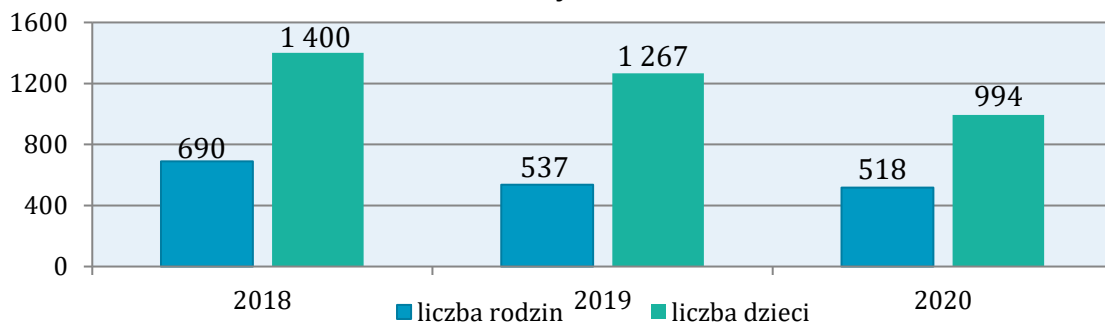
Tabela 8. Liczba dzieci, rodzin i kwota świadczeń „Dobry start” na przestrzeni lat 2018-2020 w mieście Żary

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba rodzin	2 885	2 926	2 897
liczba dzieci	3 967	3 986	3 966
kwota świadczeń (zł)	1 190 100	1 195 800	1 189 800

Źródło: Raport o stanie gminy Żary za 2018, 2019 i 2020 rok

Na poniższym wykresie zaprezentowana została liczba rodzin i dzieci, którym przyznano zasiłki rodzinne na przestrzeni lat 2018-2020. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w 2020 roku korzystało 518 rodzin, czyli o 3,5% mniej niż w roku 2019 roku oraz o 24,9% mniej niż w 2018 roku. W latach 2018-2020 dostrzegalny jest również spadek liczby dzieci, na które przyznano zasiłki. W 2020 roku było to 994 dzieci, w 2019 roku – 1 267, natomiast w 2018 roku – 1 400 dzieci, a więc o 29,0% mniej niż w 2020 roku.

Wykres 7. Liczba dzieci i rodzin, którym przyznano zasiłki rodzinne na przestrzeni lat 2018-2020 w mieście Żary

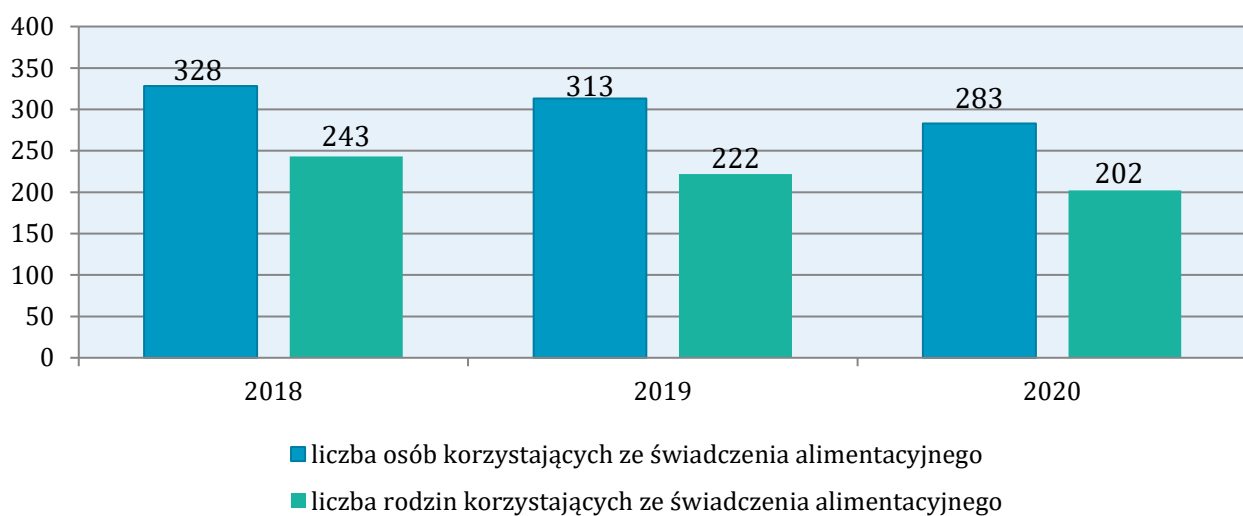

Źródło: Raport o stanie gminy Żary za 2018, 2019 i 2020 rok

Osoba uprawniona oznacza osobę uprawnioną do otrzymywania alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 900,00 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów tytułem wykonawczym jednakże nie wyżej niż 500,00 zł.

W 2020 roku z omawianych świadczeń skorzystały 202 rodziny, w tym 283 osoby. W porównaniu do poprzednich lat można zauważyć spadek liczby rodzin i osób korzystających z tego świadczenia. Dane w zakresie liczby osób i rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 8. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2020 roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 535 000 zł (227 500 zł za rodziny zastępcze, a 307 500 za Powiatowe Domy Dziecka). W 2020 roku w rodzinach zastępczych przebywało 51 dzieci – doszło 21 dzieci i opuściło pobyt 15 dzieci (2 dzieci ze względu na osiągnięcie pełnoletności, 6 dzieci wróciło do rodziny biologicznej, 6 dzieci zostało przeniesionych do rodziny preadopcyjnej, a 1 dziecko adoptowane). W 2020 roku w Powiatowych Domach Dziecka przebywało 21 dzieci (7 osób w Żarach, a 14 w Lubsku) – doszło 8 dzieci i opuściło je 4 dzieci, w tym 3 powróciła do rodziny biologicznej, a 1 dziecko ze względu na osiągnięcie pełnoletności. W porównaniu do 2019 roku liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz przebywających w Powiatowych Domach Dziecka uległa zwiększeniu.

Tabela 9. Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych, w Powiatowych Domach Dziecka i odpłatność za pobyt w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2018-2020 (w złotych)

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	38	45	51
liczba dzieci przebywających w Powiatowych Domach Dziecka	16	17	21
odpłatność za pobyt w pieczy zastępczej (zł)	378 346	479 571	535 000

Źródło: Sprawozdanie merytoryczne z realizacji zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku w MOPS zatrudnione były 3 asystentki rodziny w pełnym wymiarze czasu pracy, a z ich usług skorzystało 50 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Większość spośród tych rodzin, bo 37 (74%) było zobowiązanych do pracy z asystentem przez sąd. Na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin, które korzystały z ich usług ulegała wahaniom, gdyż w 2018 roku objęto nią 58 rodzin, w 2019 roku – 43, natomiast w 2020 roku – 50 rodzin. Ponadto w 2020 roku zakończono pracę z 6 rodzinami, w tym z 2 ze względu na osiągnięcie celów zawartych w planie pracy, a w przypadku 4 rodzin ze względu na zaprzestanie współpracy i brak efektów.

Tabela 10. Dane dotyczące asystentury rodziny na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny	58	43	50
liczba rodzin zobowiązanych do pracy z asystentem rodziny przez sąd	17	28	37
liczba asystentów rodziny w Mieście	3	3	3

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W roku 2020 w mieście Żary nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Rodziny z miasta Żary korzystają z Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny. Przysługuje ona niezależnie od dochodu rodzinom z co najmniej trójką dzieci. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, czy transportowej na terenie całego kraju. Od 2014 roku na terenie Miasta przyznano łącznie karty 810 rodzinom, w tym w 2020 roku karty uzyskało 120 rodzin.

Ponadto od 2014 roku na terenie Miasta realizowany jest program pn. „Żary Miasto Przyjazne Dużej Rodzinie”. W ramach ww. programu rodziny mogą ubiegać się o Kartę „Żary Miasto przyjazne Rodzinie”, dzięki której są uprawnieni do ulg oferowanych przez jednostki organizacyjne i osoby prawne podległe Gminie oraz inne podmioty oferujące swoje partnerstwo. Od roku 2014 objęto programem 374 rodziny, z czego w roku 2020 kartę wydano 27 żarskim rodzinom wielodzietnym.

W 2020 roku poradnictwo rodzinne realizowane było przez psychologów w formie psychologicznej terapii w rodzinie obejmującej 156 osób w 71 rodzinach, a odbyło się 260 sesji psychologicznych. W 2019 roku terapią objęto 238 osób z 92 rodzin i odbyło się 310 sesji, natomiast w 2018 roku – 262 osoby z 83 rodzin uczestniczące w 283 sesjach psychologicznych. W porównaniu do poprzednich lat nastąpił spadek liczby rodzin, osób i sesji psychologicznych. W ramach terapii udzielano porad rodzicom, dostarczano lub uzupełniano wiedzę o rozwoju dziecka i sposobach rozwiązywania problemów wychowawczych z dziećmi zachowującymi się destruktywnie lub mającymi trudności w przystosowaniu się do nowych sytuacji, jak również uzupełniano wiedzę na temat radzenia sobie w rodzinie z osobami zaburzonymi psychicznie. Psycholodzy udzielali wsparcia rodzinom w sytuacji przemocy w rodzinie, problemów w komunikacji i konfliktów między partnerami, kształtowania więzi pomiędzy członkami rodziny, konfliktów w małej społeczności, trudności w znoszeniu traumatycznej sytuacji życiowej związanej ze stratą, żałobą, rozwodem.

Tabela 11. Liczba rodzin, osób w rodzinach i sesji psychologicznych w ramach poradnictwa rodzinnego w mieście Żary na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba rodzin	83	92	71
liczba osób w rodzinach	262	238	156
liczba sesji psychologicznych	283	310	260

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku psychologiczną terapią indywidualną objętych zostało 309 osób. Integralną częścią w terapii rodzin obciążonych konfliktowymi sytuacjami było stosowanie mediacji. Psycholog uczestniczył w 18 sesjach mediacji. W 2019 roku terapią objęto 237 osób, a psycholog brał udział w 18 sesjach mediacji, natomiast w 2018 roku terapią objęto 160 osób. W porównaniu do poprzednich lat nastąpił wzrost liczby osób, które uczestniczyły w indywidualnej terapii psychologicznej.

W 2020 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach organizowało grupę wsparcia dla osób przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskich, w których uczestniczyło 10 osób z miasta Żary.

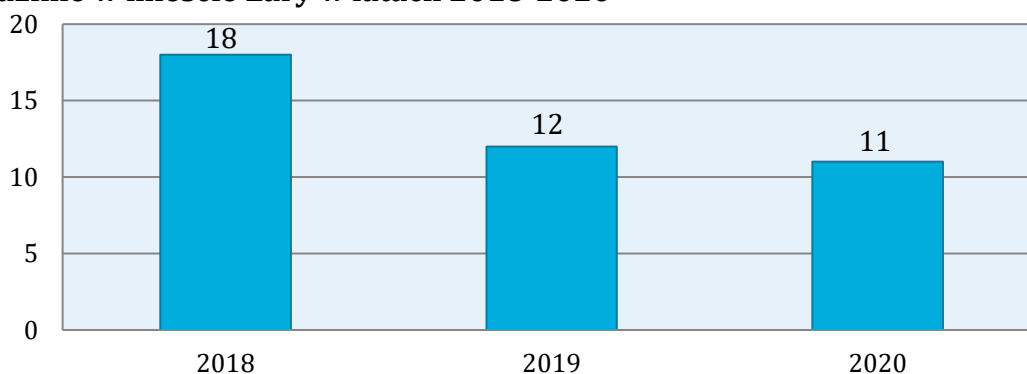
Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych Powiatu Żarskiego w 2020 roku realizował program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”, którego celem było zapewnienie dzieciom z niepełnosprawnością dostępu do aktywnej pomocy poprzez udzielenie interdyscyplinarnej, specjalistycznej opieki. Udział w programie brało 68 dzieci w wieku do 7 lat.

W celu poprawy więzi i relacji w grupach rówieśniczych w szkołach udzielana jest pomoc psychologiczna i pedagogiczna. Wsparciem w postaci konsultacji pedagogicznych i psychologicznych w 2020 roku objętych zostało około 1 169 dzieci – to o 163 więcej niż w 2019 roku.

PROBLEM PRZEMOCY WŚRÓD RODZIN

W 2020 roku z powodu przemocy w rodzinie pomoc Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach otrzymało 11 rodzin. Na przestrzeni lat 2018-2020 zauważyć można spadek liczby rodzin korzystających z pomocy z tego powodu, gdyż w 2018 roku było to 18 rodzin, natomiast w 2019 roku – 12. W 2020 roku liczba rodzin otrzymujących pomoc społeczną wyniosła 1 488, a więc rodziny z problemem przemocy w rodzinie stanowiły 0,7% ogółu.

Wykres 9. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w mieście Żary w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2018-2020. W 2020 roku liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego wyniosła 2, czyli o 2 mniej niż w latach 2018-2019. Liczba utworzonych grup roboczych w 2020 roku kształtowała się na poziomie 64, co oznacza, że w stosunku do poprzedniego roku wzrosła o 18,5%, natomiast w porównaniu do 2018 roku spadła o 4,5%. Dane w tym zakresie przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 12. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	2
liczba utworzonych grup roboczych	76	54	64

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności

podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Do Zespołu Interdyscyplinarnego w 2020 roku wpłynęło 66 formularzy „Niebieskich Kart – A” wszczynających procedurę, w tym 27 zostało sporządzonych przez przedstawicieli Policji, 29 przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej, 1 przez przedstawicieli oświaty, natomiast 9 przez pracowników Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2019 roku liczba „Niebieskich Kart – A” była na niższym poziomie, gdyż wyniosła 55, natomiast w porównaniu do 2018 roku uległa zmniejszeniu i kształtowała się na poziomie 78.

Spośród wszystkich „Niebieskich Kart” założonych w 2020 roku 11 dotyczyło dzieci, 38 kobiet (w tym 8 osób starszych), 9 mężczyzn (w tym 3 osób starszych), oraz 8 dzieci i osób dorosłych (w tym 7 kobiet i 1 mężczyzna).

W 2020 roku istniało podejrzenie o stosowanie przemocy w rodzinie wobec 52 mężczyzn (w tym: 21 mężów, 14 konkubentów, 9 synów, 2 ojców, 2 teściów, 1 ojczyma, 1 brata, 1 wnuka i 1 innej osoby), 13 kobiet (w tym: 10 matek, 2 żon i 1 córki) oraz 1 obojga rodziców.

Tabela 13. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba formularzy „Niebieska Karta – A” wszczynających procedurę, w tym:	78	55	66
Policja	44	29	27
jednostki pomocy społecznej	26	15	29
oświata	2	3	1
MKRPA	6	8	9

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku zakończono 44 procedury „Niebieskie Karty”. W stosunku do 2019 roku ich liczba zmniejszyła się o 39,7%, natomiast w porównaniu do 2018 roku można zaobserwować ich wzrost o 91,3%.

Tabela 14. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

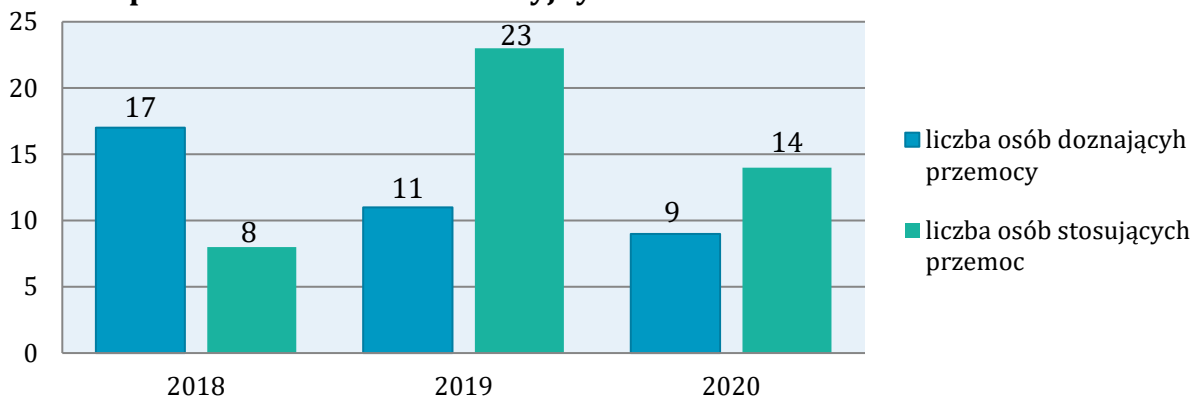
wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ogółem	23	73	44

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku do programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc organizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przystąpiło 13 mężczyzn skazanych prawomocnymi wyrokami z art. 207 Kodeksu Karnego, a ukończyły go 4 osoby.

Na terenie miasta Żary osoby doznające i stosujące przemoc w rodzinie mogą uzyskać pomoc i wsparcie w Punkcie Konsultacyjnym. W 2020 roku udzielono porad 14 osobom stosującym przemoc oraz 9 osobom ją doznającym. Na przestrzeni analizowanych lat liczba osób doznających przemocy w rodzinie korzystających z Punktu przyjęła trend malejący, natomiast liczba osób stosujących przemoc ulegała wahaniom i w porównaniu do 2019 roku znacznemu zmniejszeniu. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

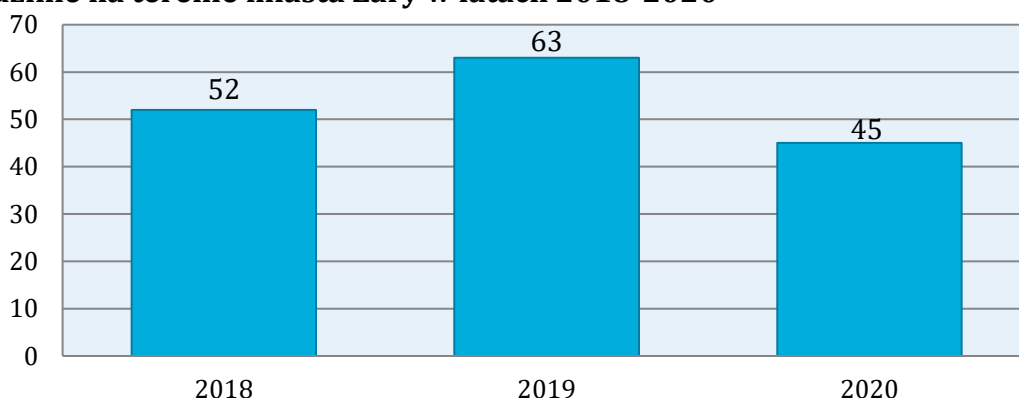
Wykres 10. Liczba osób doznających przemocy oraz stosujących przemoc, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku Wydział Dochodzeniowo-Śledczy Komendy Powiatowej Policji w Żarach przeprowadził 100 postępowań przygotowawczych związanych z przemocą w rodzinie, w tym z terenu Miasta – 45. W 2019 roku prowadzono 98 postępowań, w tym 63 z Miasta, natomiast w 2018 roku – 108 postępowań, z czego 52 dotyczyły mieszkańców miasta Żary. W porównaniu do poprzednich lat zauważalny jest spadek liczby postępowań przygotowawczych związanych z przemocą w rodzinie w mieście Żary.

Wykres 11. Liczba postępowań przygotowawczych związanych z przemocą w rodzinie na terenie miasta Żary w latach 2018-2020

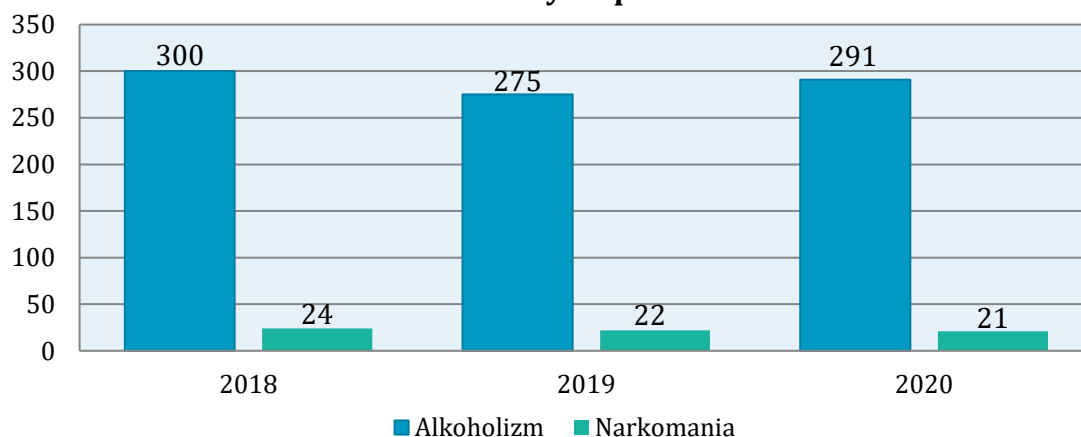

Źródło: dane udostępnione przez Komendę Powiatową Policji w Żarach

PROBLEM ALKOHOLOWY WŚRÓD RODZIN

W 2020 roku z pomocy finansowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach skorzystało 291 rodzin z powodu uzależnienia od alkoholu oraz 21 z powodu narkomanii. W porównaniu do 2019 roku zauważyć można wzrost liczby rodzin korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu oraz niewielki spadek liczby rodzin otrzymujących pomoc z powodu narkomanii. Z przeprowadzonej analizy wynika, że w 2020 roku alkoholizm jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znalazł się na 4 miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących pomoc.

Wykres 12. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii w mieście Żary na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają również działania podejmowane przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących jej uprawnień.

Według stanu na koniec 2020 roku Komisja liczyła 7 członków. W 2020 roku członkowie MKRPA przeprowadzali rozmowy z 81 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 46 członkami rodzin osób uzależnionych. Nie podjęto czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia,

natomiast wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 22 mieszkańców Miasta. W stosunku do poprzednich lat odnotowany został wzrost liczby osób uzależnionych oraz wahanie w zakresie liczby członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy. Znaczny spadek można zaobserwować w przypadku osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia. W przypadku osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego zauważalny jest wzrost (w stosunku do 2019 roku). Dane dotyczące podejmowanych działań MKRPA w mieście Żary wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

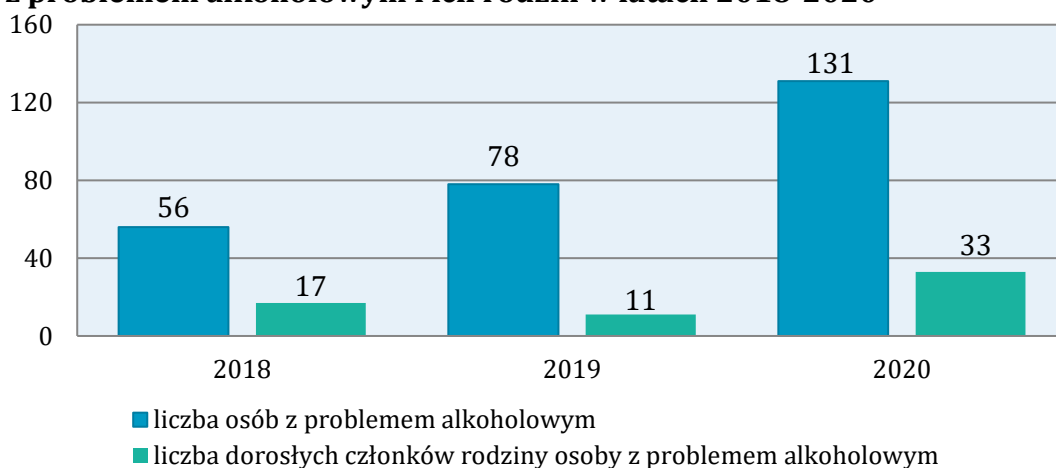
Tabela 15. Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Żary wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	75	76	81
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	55	76	46
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	47	50	0
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	27	15	22

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie Miasta funkcjonuje wspomniany już Punkt Konsultacyjny, który w 2020 roku był czynny 36 godzin w miesiącu. W porównaniu do poprzednich lat zwiększyła się liczba godzin, kiedy Punkt był czynny (w 2019 i 2018 roku – po 20 godzin). Jak wynika z przedstawionych na poniższym wykresie danych, w 2020 roku udzielono porady 131 osobom z problemem alkoholowym oraz 33 dorosłym członkom rodzin osób z problemem alkoholowym. W porównaniu do 2018 roku liczba osób z problemem alkoholowym, którym udzielono porad uległa zwiększeniu o 133,9%, natomiast w stosunku do 2019 roku wzrost wyniósł 67,9%. W porównaniu do 2018 roku liczba dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym, którym udzielono porad wzrosła prawie dwukrotnie, natomiast w stosunku do 2019 roku – trzykrotnie.

Wykres 13. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie miasta Żary funkcjonują 2 stowarzyszenia abstynenckie (organizacje formalne działające w oparciu o zapisu ustawy o stowarzyszeniach), 1 klub abstynenta (organizacja nieformalna), 4 samopomocowe grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (grupy AA), 2 grupy wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (Al-Anon) oraz 1 samopomocowa grupa wsparcia dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA).

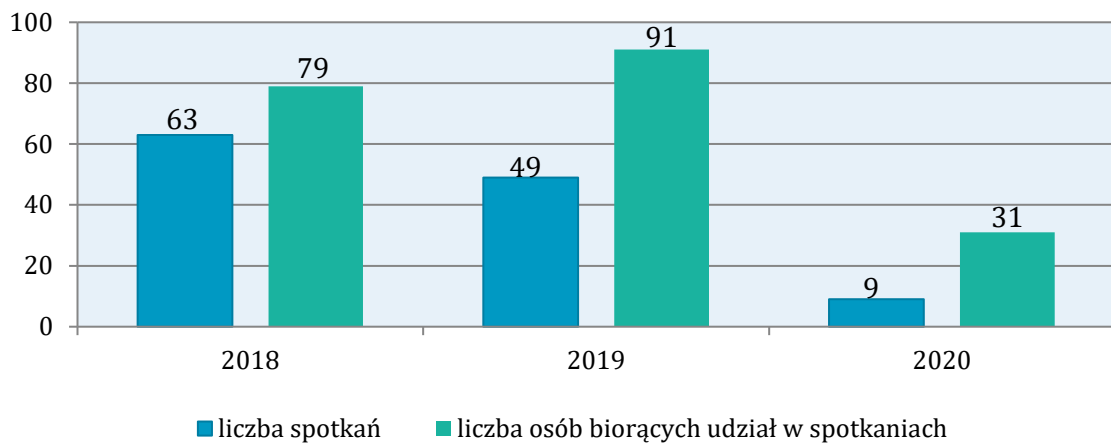
W 2020 roku specjaliści terapii uzależnień Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach prowadzili terapię indywidualną w bezpośrednim kontakcie oraz w formie porad telefonicznych dla 229 osób (89 kobiet i 140 mężczyzn) uzależnionych i współuzależnionych, w tym:

- uzależnionych od alkoholu – 136 osób (o 27 osób mniej niż w 2019 roku), współuzależnionych – 59 osób (o 6 osób więcej niż w 2019 roku),
- uzależnionych od narkotyków – 13 osób (o 10 osób więcej niż w 2019 roku), współuzależnionych – 17 osób (o 7 osób więcej niż w 2019 roku),
- uzależnienie mieszane – 1 osoba (o 11 osób mniej niż w 2019 roku), współuzależnionych – 3 osoby (o 1 osobę więcej niż w 2019 roku).

W porównaniu do 2019 roku liczba osób uzależnionych i współuzależnionych, które uczęszczały na indywidualną terapię uzależnień uległa nieznacznemu zmniejszeniu (231 osób), natomiast w stosunku do 2018 roku zauważalny jest wzrost o 64 osoby.

W zakresie terapii grupowej terapeuci ds. uzależnień prowadzili grupę wsparcia, w ramach której w 2020 roku odbyło się 9 spotkań. W spotkaniach grupy łącznie udział wzięło 31 osób. W związku z pandemią COVID-19 i obostrzeniami sanitarnymi grupy wsparcia przez większość miesięcy w roku nie były zwoływane. W 2019 roku odbyło się 49 spotkań, w których uczestniczyło 91 osób, natomiast w 2018 roku – 63 spotkania, w których wzięło udział 79 osób.

Wykres 14. Liczba osób i spotkań grupy wsparcia w zakresie terapii grupowej ds. uzależnień na terenie miasta Żary na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie Miasta funkcjonują 2 mieszkania chronione (przy ul. Piastowskiej 6/1 oraz ul. Moniuszki 21/1) dzięki którym zapewniane jest wsparcie dla osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność, chorobę potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest to metoda analizy strategicznej pozwalająca skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne. Innymi słowy SWOT jest sposobem organizowania faktów, umożliwiającym zrozumienie danych i dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji. Polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S (Strengths)** – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę;
- **W (Weaknesses)** – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę;
- **O (Opportunities)** – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany;
- **T (Threats)** – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atrakcyjne położenie geograficzne. ▪ Rozwinięta infrastruktura kulturalna, sportowo-rekreacyjna, w tym: Żarski Dom Kultury, Muzeum Pogranicza Śląsko-Łużyckiego, Miejska Biblioteka Publiczna oraz Miejski Ośrodek Sportu, Rekreacji i Wypoczynku. ▪ Rozwinięta oferta edukacyjna, w tym szkoły podstawowe, ponadpodstawowe, przedszkola i żłobki. ▪ Zasoby - instytucje i specjaliści działający w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzależnieniom (Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, asystenci rodziny, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny, grupy samopomocowe). ▪ Spadek liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej. ▪ Zapewnienie poradnictwa rodzinnego realizowanego w formie psychologicznej terapii oraz grupy wsparcia dla osób przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskich. ▪ Programy dla rodzin, w tym: „Żary Miasto Przyjazne Dużej Rodzinie”. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Spadek liczby mieszkańców. ▪ Wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności. ▪ Utrzymujący się ujemny przyrost naturalny na przestrzeni ostatnich 3 lat. ▪ Znaczny wzrost liczby osób bezrobotnych. ▪ Ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność jako główne powody udzielania świadczeń. ▪ Wzrost liczby dzieci przebywających w rodzinach zastępczych oraz w Powiatowych Domach Dziecka. ▪ Wzrost liczby rodzin zobowiązanych do pracy z asystentem rodziny przez sąd. ▪ Brak rodzin wspierających. ▪ Wzrost liczby osób objętych psychologiczną terapią indywidualną ▪ Wzrost liczby formularzy „Niebieska Karta – A” wszczynających procedurę. ▪ Wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu. ▪ Wzrost liczby osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

- Funkcjonowanie mieszkań chronionych.
- Dostępność usług opiekuńczych świadczonych rodzinom na terenie całej Gminy.
- Funkcjonowanie w Gminie Karty Dużej Rodziny.
- Działalność placówek wsparcia dziennego.

- Względnie stała liczba osób uzależnionych i współuzależnionych, które uczęszczają na indywidualną terapię uzależnień.
- Niewystarczająca liczba rodzin zastępczych zawodowo.

SZANSE

- Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą.
- Polityka państwa związana ze zwiększaniem środków finansowych na przeciwdziałanie przemocy.
- Kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dotyczące problemu przemocy w rodzinie oraz uzależnień.
- Możliwości pozyskiwania środków finansowych z nowych źródeł finansowania.
- Szkolenia podnoszące umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką przemocy oraz uzależnień (szkolenia dla różnych grup zawodowych).
- Wzrost świadomości dotyczącej wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- Wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia.

ZAGROŻENIA

- Negatywne wzorce zachowań społecznych.
- Wypalenie zawodowe dotyczące część kadry instytucji przeciwdziałających przemocy w rodzinie oraz uzależnieniom.
- Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach.
- Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, uzależnienia członków rodziny, niechęć do współpracy.
- Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom krzywdzonym, uzależnionym i współuzależnionym.
- Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy.
- Nieizolowanie sprawcy przemocy od osoby jej doświadczającej.
- Wzrost zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży.
- Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach.
- Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
- Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
- Zagrożenie problemem uzależnień wśród dzieci i młodzieży.
- Wysoka dzietność w rodzinach niewydolnych wychowawczo.
- Występowanie „syndromu dziedziczenia biedy”.

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

ZAPEWNIENIE KOMPLEKSOWEGO WSPARCIA RODZINOM POPRZEZ JEGO STAŁE ROZWIJANIE, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM POTRZEB RODZIN PRZEŻYWAJĄCYCH TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

CELE OPERACYJNE PROGRAMU

1. Zapewnienie wsparcia socjalnego oraz dostępu do poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, socjalnego i prawnego rodzinom w trudnej sytuacji.
2. Wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.
3. Rozwinięcie lokalnego systemu wspierania rodziny i podniesienie kompetencji zawodowych osób działających na rzecz wspierania rodziny.
4. Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej oraz objęcie opieką dziecka przebywającego poza rodziną biologiczną.

Cel operacyjny nr 1

Zapewnienie wsparcia socjalnego oraz dostępu do poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, socjalnego i prawnego rodzinom w trudnej sytuacji.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.1	Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej.	MOPS, UM	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną. Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych, funduszu alimentacyjnego.
1.2	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.	MOPS	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z programu.
1.3	Udzielanie świadczeń w ramach programu „Rodzina 500+”.	UM	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu.
1.4	Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w podręczniki i artykuły szkolne – program „Dobry start”.	UM	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu.
1.5	Udzielanie wsparcia w ramach ustawy „Za Życiem”.	MOPS, UM	Liczba rodzin objętych wsparciem.
1.6	Zapewnienie poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, prawnego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	MOPS, PCPR, placówki oświatowe, PK, Zespół PPP	Liczba osób korzystających z poradnictwa. Liczba udzielonych porad.
1.7	Pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.	MOPS	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem.

1.8	Poradnictwo i praca socjalna świadczona przez pracowników MOPS.	MOPS	Liczba rodzin objętych pracą socjalną.
1.9	Współorganizowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży.	UM, placówki oświatowe, NGO, ŻDK, MBP, MOSRiW, ŚŚ	Liczba dzieci korzystających z wypoczynku zimowego i letniego.
1.10	Kontynuowanie programu „Żary Miasto Przyjazne Dużej Rodzinie” i przyznawanie w ramach jego Kart obejmujących ulgi.	UM, NGO	Liczba rodzin, którym wydano Karty. Liczba wydanych Kart.
1.11	Realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”.	UM	Ilość złożonych wniosków. Ilość wydanych Kart.

Cel operacyjny nr 2

Wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
2.1	Zapewnienie rodzinom wsparcia asystenta rodziny.	MOPS	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.
2.2	Promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe, MOPS, UM, ŚŚ	Liczba zrealizowanych działań. Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem.
2.3	Promowanie i tworzenie rodzin wspierających oraz zapewnienie środków finansowych na ich funkcjonowanie.	MOPS, PCPR	Liczba rodzin objętych wsparciem. Liczba funkcjonujących rodzin wspierających.
2.4	Organizacja wypoczynku letniego i zimowego z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży.	MKRPA, placówki oświatowe, ŚŚ	Liczba dzieci korzystających z wypoczynku z programem profilaktycznym.

2.5	Poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe, MKRPA, UM, NGO, ŚŚ	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Liczba dostępnych zajęć.
2.6	Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdSPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień od substancji oraz zjawiskiem przemocy.	Placówki oświatowe, MKRPA, MOPS, ZI, KPP	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktycznych.
2.7	Realizacja warsztatów/programów rozwijających umiejętności psychospołeczne dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe, MKRPA, MOPS, NGO, ŚŚ	Liczba przeprowadzonych warsztatów/programów. Liczba uczestników.
2.8	Współorganizowanie dla rodzin warsztatów w zakresie wzmocnienia kompetencji wychowawczych oraz właściwego wypełniania ról rodzicielskich.	Placówki oświatowe, PCPR, NGO	Liczba uczestników warsztatów. Liczba zorganizowanych warsztatów.
2.9	Współorganizowanie wydarzeń/imprez integrujących rodziny oraz promujących zdrowy tryb życia.	Placówki oświatowe, UM, MOPS, NGO	Liczba zorganizowanych wydarzeń. Liczba uczestników wydarzeń.
2.10	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwój placówek wsparcia dziennego.	Placówki oświatowe, UM, NGO, ŚŚ	Liczba podjętych działań.
2.11	Udzielanie pomocy w formie stypendiów, zasiłków szkolnych.	UM	Liczba przyznanych stypendiów i zasiłków szkolnych.
2.12	Wsparcie dzieci i młodzieży poprzez poradnictwo	Placówki oświatowe	Liczba dzieci korzystających z porad psychologicznych

	psychologiczne i pedagogiczne.		i pedagogicznych w szkołach.
--	--------------------------------	--	------------------------------

Cel operacyjny nr 3

Rozwinięcie lokalnego systemu wspierania rodziny i podniesienie kompetencji zawodowych osób działających na rzecz wspierania rodziny.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
3.1	Udział w szkoleniach/ warsztatach rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	MOPS, ZI, MKRPA	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/ warsztatach.
3.2	Organizowanie superwizji i wsparcia dla asystentów rodziny i pracowników socjalnych.	MOPS, PCPR, ROPS	Liczba zorganizowanych superwizji. Liczba osób biorących udział w superwizjach.
3.3.	Propagowanie idei wolontariatu i innych form aktywności społecznej.	MOPS, UM, placówki oświatowe	Liczba wolontariuszy.

Cel operacyjny nr 4

Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej oraz objęcie opieką dziecka przebywającego poza rodziną biologiczną.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
4.1	Monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	MOPS, PCPR	Liczba dokonanych okresowych ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
4.2	Podjęmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	MOPS, PCPR	Liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych. Liczba spotkań zespołów ds. oceny sytuacji dziecka.

4.3	Zabezpieczenie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej, rodzinnym domu dziecka.	MOPS	Liczba świadczeń. Wysokość poniesionych nakładów finansowych.
4.4	Prowadzenie pracy z rodziną biologiczną w celu powrotu dziecka z pieczy zastępczej.	MOPS	Liczba rodzin, z których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej, objętych wsparciem asystenta rodziny. Liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej.
4.5	Prowadzenie działalności i organizowanie wydarzeń na rzecz promocji rodzicielstwa zastępczego.	PCPR	Liczba zorganizowanych działań/wydarzeń. Liczba odbiorców działań/uczestników wydarzeń. Liczba rodzin ubiegających się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej.

A D R E S A C I P R O G R A M U

Adresatami Programu Wspierania Rodziny są mieszkańcy Miasta – głównie rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej, rodziny przeżywające kryzys, rodziny w których występuje przemoc domowa i dotknięte są uzależnieniami od alkoholu, narkotyków lub innych substancji. Program kierowany jest także do przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i młodzieży.

Ź R Ó D Ł A F I N A N S O W A N I A

Zadania Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Żary o statusie miejskim na lata 2022-2024 finansowane będą z następujących źródeł:

- środki własne Miasta,
- środki samorządu powiatu,
- środki finansowe z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI PROGRAMU

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Żary o statusie miejskim na lata 2022-2024 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art. 179 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.